

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Hoc prolegomenon paragraphos quimque complectitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

citatis. Nec cap. 2. absolutè dicit se agere nolle de virtutum officiis (cùm toto cap. 3. & 4. expressè de iis agat, ferèque semper de iisdem loquatur) sed de iis dumtaxat, quibus aut Deum colendo benè utimur, aut mundum diligendo malè, prout ibidem exprimit. De talibus namque honestatis officiis agere non erat necesse: quia satis constabat honestatis officia, quibus Deum colendo benè utimur, esse bona; ea verò quibus mundum malè diligendo malè utimur, (ea v. g. ad vanam gloriam referendo) esse mala. Necesse ergo ipsi non erat agere de honestatis officiis ad Deum, vel ad finem malum relatis. Sed eo non obstante verum est quòd de iis agere voluerit, nec ad Deum, nec ad finem malum, sed ad se præcisè relatis, sive propter se factis, ut loquitur c. 5. Unde c. 4. *Qui (inquit) Deo non servit, etiam virtutum officia non ob aliud, sed propter semetipsa expetit. Is non secundum virtutem vivit, sed simulat dumtaxat, fornicans Deo suo, & per honestatis officia, quæ soli debuerunt Creatori famulari, in cogitationibus & inanibus desideriis evanescit.* Nota ly per honestatis officia evanescit. Quod profectò non diceret, nisi officia illa in se vitiani censeret.

251 Nec oppositum evincunt verba ista: *Non itaque de officiis mihi questio est, quæ aliqua ex parte, post lapsum, in natura humana remanserunt integra, sed de virtutibus, quæ & finibus distinguuntur à vitiis.* Dicendo namque se nolle agere de virtutum officiis, quæ post lapsum in natura humana remanserunt integra, dicit se de iis agere nolle, quibus Deum colendo benè

utimur; utpote quæ sola existimavit integra, id est, nullo vitio maculata. Virtutes verò, finibus à vitiis distinguendo, officia per defectum relationis in Deum in se vitiani censuit, uti ostendimus.

Propterea Bajanam illam propositionem, sententia à nobis allato, Romani Theologi semper intellexerunt, ut constat partim ex dictis cap. 9. num. 15. partim ex iis quæ Romæ acta sunt in causa libri P. Ægidii Gabrielis, quem cùm Romana Inquisitio proscripsisset, deque speciali gratia Author ille postmodum obtinisset ut liber ille corrigeretur, correctusque ederetur, assignato ipsi in Correctorem Reverendissimo, postea Eminentissimo Cardinale de Lauræa; voluissetque Lauræa, ut propositioni isti, *Omnis amor in hoc statu, secluso Salvatore, est malus*, adderet, *plerumque, vel ut plurimum.* Quæsit P. Gabrielis, num proscribere vellet doctrinam Lovaniensium, de obligatione omnes actus nostros referendi in Deum ex amore benevolò, qui sine Salvatore non habetur? *Minimè verò*, respondit Lauræa: *etenim hac sententia, me iudice, probabilis est, relinquimusque intactum quidquid de illa dicit; falsumque est ex ea sequi vexatam tuam propositionem.* Nam qui non refert in Deum actum, cateroquin bonum, peccat quidem, quatenus præcisè non refert; non tamen quatenus exercet talem actum. Adedque defectus relationis non vitiat ipsum actum. Quare defectu istius præcisè relationis vocari non potest malus. Aliter verò sentiens, Bajanus est.

PROLEGOMENON SEPTIMUM.

De nimia Recentiorum Casuistarum libertate censurandi sententias in sacris Litteris & SS. Patribus, Doctoreque Doctorum Augustino fundatissimas.

1 **R**assantem, Catholicos inter Theologos, sæculares & Religiosos, divisionem, velut Ecclesiæ paci animarumque salutem noxiam, pii quique deplorant: *Hoc autem dico, quod unusquisque vestrum dicit (aiebat Apostolus I. Cor. I.) Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego autem Cephe, ego autem Christi. Divisus est Christus? Unde ista divisio? ex immoderata se mutuo censurandi audacia; eâ præsertim, quâ sententiæ innocentissimæ, in sacrisque Litteris, & SS. Patribus fundatissimæ, nullâ sobriâ consideratione, erroris arguuntur. Videmur nimis Catholici (aiebat Gregorius Nazianzenus in Apolog.) *nimis & fideles, & zelo Dei excitati, sed non sicut expedit.**

2 Longum esset recensere sententias omnes huiusmodi, quas nimia illa censurandi libido erroris arguit: ex multis accipe quinque sequentes.

Tom. I.

Prima est, quòd homo sub præcepto, adedque sub peccato, teneatur omnes actus suos deliberatos in Deum propter se dilectum referre.

Secunda, quòd Dei propter se dilectio, seu charitas non strictè & specialiter, sed amplè & generaliter accepta, necessaria sit ad justificationem peccatoris in Sacramento Pœnitentiæ.

Tertia, quòd non omnis charitas, taliter accepta, sive non omnis Dei propter se dilectio, regulariter sufficiat ad justificationem peccatoris, absque actuali susceptione ejusdem Sacramenti.

Quarta, quòd solo gehennæ timore, absque Dei propter se dilectione, saltem inchoatâ, peccati mortalis affectus non penitus excludatur, nec sufficienter retractetur.

Quinta, quòd peccatorum consuetudinariorum, facilèque, citò & frequenter in eadem gravia crimina reincidentium, absolutio ordi-

nariè differenda sit, quamdiu verisimile est ad eadem peccata redituros.

§. I.

Refellitur censura prima propositionis.

3 **P**rimam erroris arguit Casuistarum Apologia sta pag. 165. atque post ipsum Ardekinus Theol. tripart. to. 2. p. 2. tr. 1. c. 3. q. 21. §. 2. Eandem inter Bani errores referunt Jesuitæ Anglo-Leodienfes in Artibus Bajanis pag. 15.

Verum-enimverò censuram istam Ludovicus Gondrinus Archiepiscopus Senonensis, cum tota Synodo sua, Casuistarum Apologiam anno 1658. condemnando, sic meritiſſimò perſtrinxit: *Hæc propositio quatenus erroris accusat sanctiſſimam illam doctrinam, quæ Christianis omnibus præceptum aſſeritur, ut actus omnes suos ad Dei honorem, (actu scilicet vel virtute) referant: temeraria, ac falsa est, Patribus, S. Thoma, & clarissimis Theologia Doctõribus injuriosa, qui in his S. Pauli verbis: „ Omnia vestra in charitate fiant, & omnia in gloriam Dei facite, „ verum præceptum semper agnoverunt, quod violari sine aliquo peccato mortali, vel veniali non possit. Eandem censuram temerariam, & pluribus Patribus injuriosam, censuerunt Vicarii Generales Eminentiss. D. Cardinalis Retzii, Archiepiscopi Parisiensis, 23. Augusti 1658. Inter alias quoque causas Apologiam condemnandi, Annas de Levi, de Vantadour, Archiepiscopus Bituricensis, in censura anni 1659. Nicolaus Episcopus Bellovacensis, in censura anni 1658. Aegidius Episcopus Ebroicensis in censura anni 1659. & Eminentissimus D. Cardinalis Forbinus de Janſon, in censura ejusdem anni, hanc expreſſerunt, quòd Apologiæ Author, erroris arguat doctrinam orthodoxam, quæ cum Paulo aſſerit obligationem, omnes actus nostros, ex divini amoris motivo faciendi. Cùmque per totam Dioccesim Rothomagensem sparsus fuisset per P. Buffierum (è Soc. Jesu) liber inscriptus: *Les difficultez propoſées, &c.*, in quo erroris arguebantur sanctiores Moralis Christianæ regulæ, v. g. de Deo quàm frequentissimè diligendo: Illustrissimus D. Jacobus Nicolaus Colbert, Archiepiscopus Rothomagensis, voluit ut in tota Diocesi sua traderetur, recipereturque, etiam à Sociis, doctrina regulis illis conformis, à memoratoque P. Buffiero subscripterentur propositiones sequentes, ad rem nostram facientes, ab eodem Illustrissimo explicatæ ut infra: Quarta: *Divini amoris obligatio prima est, præcipuaque hominis obligatio, nec ulla pars vite ipsius ab amore isto, saltem habituali, esse debet exempta. Quinta: Omnis actio, ut verè christiana sit & meritoria, procedere debet ex amore Dei, velut principio, ad Deumque referri, velut ad finem suum ultimum.* Et adjecit explicationem, probationemque solidissimam: quòd Dei amor sit cultus ille perpetuus quem homo debet enti eternum, pro quo colendo, & à quo habet quidquid*

habet. Quòd desiderium beatitudinis (unde motus ipsius omnes procedant) ipsum movere non cesset ad amandum illud bonum, quo solo satiari potest cor ipsius. Quòd lege divinitus constituta jubeatur in omnibus actibus suis, in Deum tendere, velut in finem suum ultimum. Quòdque hæc est universa lex & Prophetia, ad quam implendam motiva in Christo Jesu occurrunt urgentissima, efficacissimaque.

Nunquam (inquit) credere quis potuisset, 5 obligationem tam justam & tam amabilem, à Christianis in dubium revocatum iri. Verum inventi sunt novitii Doctores, quibus necessitas jugiter amandi Deum visa est adeò onerosa, ut ab ea totam penè hominis vitam exemptam voluerint. Probabile namque censuerunt, singulis dumtaxat quinquenniis per se obligare præceptum charitatis erga Deum, totamque istius præcepti observantiam ad mortis articulum, quasdamque occasiones raras reducentes, non erubuerunt asserere, quòd pro reliquo vite tempore, Deus pro infinita sua bonitate, non tam sui amorem præciperet, quàm odium veteret.

Ad cobibendos excessus istos (in quarum renova- 6 tionem libellus per Dioccesim nostram dispersus collimabat) in propositionibus, quarum signaturam P. Buffiero Superiores Societatis injunxerunt, expreſſimus, nullam vite partem exemptam esse debere ab exercitio divini amoris; utpote ex cuius motivo procedere oportet omnes & singulos actus nostros, juxta expreſſas illas Apostoli sententias: „ Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite, 1. Cor. 10. Omnia vestra in charitate fiant, 1. Cor. 16. Omne quodcumque facitis, in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi facite, gratias agentes Deo & Patri per ipsum, Coloss. 3. „ Quas profectò sententias, S. Thomas, eruditioresque S. Scripturæ Interpretes de vero exponunt præcepto, cui contraveniri nequeat absque peccato.

Nec explicatius vobis exprimere valemus, 7 quousque se præceptum istud extendat, quàm ipsissimis hisce Augustini verbis l. 1. doct. christ. c. 22. „ Hæc regula dilectionis constituta est: „ Diliges... Deum... ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente, ut omnes cogitationes tuas, & omnem vitam, & omnem intellectum in eum conferas, à quo habes ea ipsa quæ confers. Cùm autem ait, *toto corde, totâ animâ, totâ mente*: nullam vite nostræ partem reliquit, quæ vacare debeat, & quasi locum dare, ut aliâ se velit frui; sed quidquid aliud diligendum venerit in animum, illuc rapiatur, quò totus dilectionis impetus currit.

Ceterum ad removendas equivocationes, quibus momentosa ista veritas novissimis hisce diebus involvitur, scire oportet, continuam illam actuum nostrorum in Deum relationem, quæ divini amoris implemus præceptum, haud consistere in concipiendis, recitandisve certis verborum formulis, quæ divini amoris actus nuncupantur: neque enim quisquis mente & voce dicit, se diligere Deum, eum reverà diligit; è converso

non infrequens est Deum in imo cordis ab eis amari, qui nec distincta cogitatione se amare reflectunt, nec voce exprimunt.... Ea in re divinus amor humano similis est, quo movemur ad servandum amico, sequendasque inclinationes ipsius, ipsi placendi gratia, tamen nec reflectamus, nec protestemur nostri erga ipsum amorem....

9 Sic itaque ex divini amoris motivo procedere debent omnes actus nostri, ut tamen necessaria non sit distincta ad eum reflexio. Et hoc est quod significare volumus in quarta propositione nostra, cum diximus, nullam viam partem à divino amore, saltem habituali, exemptam esse debere: ad significandam utique continuam obligationem nostram agendi propter Deum, sive ad placendum Deo; quamquam continua ad id attentio, seu actualis reflexio nec necessaria sit, nec possibilis.

10 Verum amor iste habitualis confundendus non est cum habitu charitatis, seu charitate justificante. Absit enim ut voluerimus, peccatores, non justificatos, in omni actione sua peccare; cum certum sit, eos, in quibus cupiditas adhuc dominatur, nonnunquam agere ex amore Dei transitorio, quo & actio ipsorum rectificatur, & ad justificationem ipsi disponuntur. Certum item, charitatis habitum, in justis, nequaquam sufficere ad sanctificandas, seu rectificandas actiones ipsorum; cum earum nonnullae ex cupiditate procedant. Sole proinde actiones, etiam justorum, verè christiano sunt, & meritoria (sola proinde benè facta) qua ex divini amoris motivo profisciscuntur, quem in intimo cordis ipsorum Deus inspicit, tamen eum in seipsis ipsi non semper inspiciant, seu non attendant. Et iste genuinus est sensus propositionum quarta & quinta supra exhibitarum.

11 Ex his manifestè colligitur, per amorem habituale ab Illustrissimo Rothomagensi virtutalem intelligi; cum eo planè modo habitualem exponat, quo virtualis passim exponitur, nec amorem habitualem pro habitu accipiat amoris, sed pro exercitio facto sine actuali ad illud reflexione. Et ideo sententiam ipsius l. 8. c. 1. 2. 3. 4. 5. & 7. demonstrabimus fundatissimam esse in sacris Literis. Et ibidem c. 8. esse fundatissimam in SS. Patribus, Origene, Basilio, Chrysofomo, Ambrosio, Hieronymo, Zozimo, Cælestino, Leone Magno, Augustino, Gregorio Magno, Prospero, Fulgentio, Maximo, Theodoro, Authore Soliloquiorum apud Augustinum, Victore Antiocheno, Beda, Rabano, Anselmo, Bernardo, Thoma Aquinate, Francisco Assisiate, Laurentio Justiniano, Thoma Villanovano, Ignatio de Loyola, Francisco Xaverio, Philippo Nerio, S. Theresia, S. M. Magdalena de Pazzis, Thoma à Kempis, Dionysio Cartusiano, Catechismo Romano. Denique cap. 13. & 14. demonstrabimus eandem esse doctrinam præcipuorum Theologorum, videlicet, Magistri Sententiarum, Guilielmi Parisiensis, Alberti Magni, veterumque passim Theologorum, Cardinalis Hosii, Cardinalis Gropperi, Car-

dinalis Bona, Ambrosii Catharini, Alfonsi Salmeronis (qui assertum testatur à melioribus Theologis), Antonii Godæi Episcopi Grassensis, Joannis Nercaseli Episcopi Castoriensis, Nicolai Episcopi Bellovacensis, Ludovici Episcopi Agathensis, Danielis Episcopi Valentini, Claudii Episcopi Agennensis, Joannis Episcopi Gebennensis, Francisci de Genet Episcopi Vasionensis (præter sapientissimos Archiepiscopos, Episcoposque n. 3. laudatos) complurium denique Catechismorum in Ecclesia probatissimorum, videlicet Romani, Canisiani, Colonienfis, &c.

Veniant jam temerarii Censores in Concilio tot & tantorum sanctorum Patrum, Cardinalium, Archiepiscoporum, Episcoporum, Theologorumque, audiantque ipsos cum Augustino l. 1. contra Julianum ipsis dicentes: *Itane nos, filii, erramus, dum ista Pauli verba: "Omnia vestra in charitate fiant, & omnia in gloriam Dei facite, de vero precepto intelligimus, intelligendaque predicamus? Rogo vos quid respondebitis? quibus eos oculis intuebitis? qua vobis argumenta succurrent? que Aristotelis cathogoria suppetias ferent? qua argumentorum vestrorum vel acies vitrea, vel plumbei pugiones in illorum conspectu exori audebunt? que abs vobis arma non fugient, nudosque destinent? an fortè dicturi estis, nomen illorum vos in isto crimine nominasse? At quid facietis, cum vobis dixerint: Tolerabilius dente maledico nomina configeretis nostra, quam fidem nostram, cuius merito in Calo nomina ipsa scripta sunt nostra. An fortè dicetis eis, nec fidem vestram ullo tali crimine violavimus? Sed quâ confidentiâ id dicere audebitis, qui dicitis Bajanus esse sensum, quo (ut supra) duplex exposuimus Pauli testimonium. Iterum vos admoneo, iterum rogo, aspiciate tot & tales Ecclesie Catholicae Defensores, atque Doctores: videte quibus tam gravem, tamque nefariam irrogaveritis injuriam.*

Sed quid mustetis novi, dicite jam, dicite, 14. audiamus: Pius V. (aitis) Bajanas istas damnavit propositiones: Non est vera legis obedientia sine charitate. Omnia infidelium opera sunt peccata, &c. Itane audetis Pianam istam condemnationem tot, talium, & tantorum sententis opponere, Piumque ab illorum concordissima societate sejungere? absit, absit hoc malum, de tanto Pontifice cum hæreticorum scandalo credere, aut dicere, quasi suâ Constitutione à tota recesserit Antiquitate. Dicite & credite potius, imperitos vos interpretes esse Pianæ Constitutionis, nec clavem habere scientiæ, quâ damnatum à Pio V. sensum à non damnato discernatis. Dicite vobis solidam ad hoc deesse regulam; ideoque à recta vos istius Constitutionis, damnatarumque per eam propositionum intelligentia plurimum aberrare. Regulam istam, Suarezio vestro probatam, vobis ob oculos statuimus Prolegomeno præcedenti, velut collyrium, ad eos inungendos, ut videatis quantum Pianâ abutimini ad censuran-

- das sanctissimas Moralis Christianæ regulas, sustinendasque novitates vestras, non sine grandi Sanctorum, præcipuorumque Theologorum injuriâ, hæreticorum (uti dixi) scandalo, transgressioneque Decreti Innocentii XI. ejusmodi censuras prohibentis.
- 15 Definite itaque sanctissimæ illi sanctorum Patrum doctrinæ, de omnibus actibus nostris in Deum referendis, damnatas à Pio V. propositiones oborto collo opponere: *Non est vera legis obedientia, &c. Omnia infidelium opera, &c.*; utpote quas (salvâ illâ doctrinâ) jure optimo damnatas esse, laudata demonstrat regula, uti visum est Prolegomeno præcedenti, ubi & ostendimus
- 16 Primò, nonnulla opera infidelium, v. g. misericordiæ, esse Dei dona (licet omisso relationis eorum in Deum sit peccatum); falsum proinde esse, quòd omnia opera infidelium sint peccata.
- 17 2°. Infidelium nomine Hæreticos ac Judæos comprehendi, qui cum Deum verum cognoscant, aliqua interdum opera bona faciunt propter Deum; nullâ proinde verisimilitudine dici posse, omnia opera ipsorum esse peccata.
- 18 3°. Aliquos etiam Paganos subinde à Deo peculiariter illuminari (v. g. dum ad Deum incipiunt converti) atque ex vi istius illuminationis in aliquibus operibus bonis sese exercere, antequam plenè & perfectè sint conversi, prout Act. 10. docetur de Cornelio Centurione. Falsam esse proinde propositionem, quæ generaliter asserit, omnia infidelium opera esse peccata.
- 19 4°. Aliquos item adhuc strictè Paganos v. g. Platonis & Epicteti Discipulos, Dei cognitionem habuisse, ad eumque omnes actus suos referendos censuisse; aliquando retulisse etiam subinde ex aliqua divini luminis illustratione, divinique amoris impressione. Id namque non parum verisimile esse docet Eminentiissimus Cardinalis Norisius vindic. August. cap. 3. §. 4. & cap. 4. §. 5. Per consequens non parum verisimile est ipsis ad hoc gratiam aliquando non defuisse; siquidem id Alexander VIII. declarasse videtur, dum hanc propositionem damnavit: *Pagani, Judæi, Hæretici... nullum omnino accipiunt à Jesu Christo influxum. Adeoque hinc rectè inferes, in illis esse voluntatem nudam & inermem, sine omni gratia sufficienti.* Confer quæ dixi loco citato num. 245.
- 20 Si dicatis neminem unquam dubitasse de falsitate propositionis, à Pio V. damnatæ, intellectæ de infidelibus per gratiam Dei actualem adjutis; in isto proinde sensu damnatam non esse.
- Respondeo contrarium esse certum; nam præter Hæreticos, & Assertores totius doctrinæ per Pianam damnatæ (cujus articulus 35. *Omne quòd agit peccator, vel servus peccati, peccatum est, sensum istum exigit*); præter hos (inquam) Romæus (qui ante Pianam publicatam scripsit) libro de libert. & necessit. bonor. oper. c. 14. sic habet: *Quidam dubitant,*

etiam nunc temporis, eruditi atque optimi Christiani, num scilicet peccator infidelis, puta Paganus, assistente sibi speciali Dei motione, possit opus perfectum, seu completè bonum moraliter facere, quo se ad recipiendam gratiam... disponat. Allatis ergo sensibus, & aliis Prolegomeno præcedenti expositis, meritò damnata est propositio illa, *Omnia infidelium opera, &c.*; tametsi & ipsa, & nonnullæ aliæ, in Pianâ damnatæ, alium sensum verum habeant, in quo à Patribus, Conciliis, summis Pontificibus, imò ab ipsamet S. Scriptura in simili traditæ sint, in quo sensu ipsas damnatas non esse, certum est ex regula supradictâ, demonstrantque Eminentiissimus Cardinalis Norisius ubi supra (refellens importunos illos Recentiores qui crudam illam propositionem, *Omnia opera infidelium, &c.* absque sensuum, quos plures paritur, distinctione damnatam volunt) & Pater Franciscus August. de Macedo, Ordinis Minorum, in sua Cortina August. de eadem propositione dicens: *Respondetur, Pontificem dicere, nonnullas earum propositionum posse aliquo modo sustineri.* Quòd siquæ possint, hæc certè sunt, sensu S. Augustini intellectæ. Sed hac de re satis diximus Prolegomeno præcedenti.

Quòd si propterea, dimissis Bajanis illis propositionibus, opponatis tres sequentes, ab Alexandro VIII. damnatas. Septimam: *Omnis humana actio deliberata est Dei dilectio, vel mundi. Si Dei, charitas Patris est; si mundi, concupiscentia carnis; hoc est, mala est.* Nonam: *Revera peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam cum natura, sine ullo ad Deum offensum respectu.* Decimam: *Intentio, quâ quis detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut celestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens.* Equè vana est propositio, sanctisquæ Patribus injuriosa, quàm præcedens: cum certo certius sit Alexandrum VIII. damnare noluisse doctrinam Patrum omnium, vel ferè omnium, magis quàm Pium V. maxime cum eam Ecclesia implicitè saltem approbet, dum canit: *Sine tuo numine, nihil est in homine, nihil est innoxium.* Approbet etiam Canonem 22. Concilii Arausicani: *Nemo habet de suo nisi mendacium & peccatum.* Neque enim verum utriusque istius propositionis sensum reperiet, qui sanctam illam doctrinam, de relatione operum, veram non agnoverit. Quomodo enim sine gratia Spiritus sancti nihil in homine innoxium? quomodo nihil homo habet de suo (id est, solis naturæ viribus) nisi peccatum? Si de suo, sine gratia Spiritus sancti, aliquid operetur omni ex parte innoxium: itaque utraque illa propositio, solùm vera est, quatenus homo de suo non habet Dei propter se dilectionem, per quam ad Deum referat suam operationem; & idèd peccat, non semper ratione operis quòd agit, sed ratione omisæ relationis, vel complexi ex utroque. Videatur S. Thomas Opusc. 2. sive in compendio Theolog. ubi hæc habet reflexione digna, ad intentum facilè applicabilia: *Sicut naturalia conse-*

consequuntur speciem à forma; ita moralia à fine... Sicut autem in naturalibus uni formæ adjungitur privatio alterius, puta formæ ignis privatio formæ æris; ita in moralibus uni finis adjungitur privatio finis alterius. Cùm igitur privatio perfectionis debite sit malum; in naturalibus formam accipere, cui adjungitur privatio formæ debita, malum est, non propter formam, sed propter privationem ei adjunctam, sicut igni malum est ligno. Et in moralibus etiam inherere fini (v. g. odisse peccatum propter naturalem ejus turpitudinem ibi sistendo) malum est, non propter finem (istum, utpote non malum) sed propter privationem adjunctam, v. g. propter privationem debiti finis ultimi.

22 Nec hoc est quod damnat Alexander VIII. cùm ista certò sit doctrina Sanctorum, quam certissimè non damnat; sed septimam damnat, quia certò falsa est in sensu obvio: tamen enim omnis humana actio deliberata procedat ex amore, non idèò verum est, quòd omnis humana actio sit amor. Neque enim fides v. g. est amor, nec omnis actio, quæ non est dilectio Dei, est concupiscentia carnis; cùm talis non sit datio eleemosynæ ex compassione humanæ miseræ. Denique propositio ista accusare videtur opera ex officio bona, renovereque propositionem à Pio V. damnatam, *Omnis amor creaturæ rationalis, &c.*, quæ quo sensu damnata sit, satis etiam diximus Prolegomeno præcedenti.

23 Nona etiam propositio falsa est, & erronea, quatenus accusare videtur officium ipsum odii, quo quis peccatum odit merè ob ejus turpitudinem; quod tamen odium ex se, sive ex officio est bonum; cùm peccatum, etiam ut de se turpe præcisè, verè sit odio dignum; nec talis peccet quatenus peccatum ob ipsius turpitudinem odit, sed quia odii relationem ad Deum omittit.

24 2º. Propositio illa falsa est, meritòque damnata, quatenus accusare videtur affectum sanctum, quo castissima anima, v. g. fordes odit venereas, præcisè tanquam contrarias castitati, quam diligit ut virtutem Deo placentem, abique ullo ad Deum offensum respectu: per consequens ad hoc ut odium peccati ad Deum referatur ut oportet, exigere videtur reflexam cogitationem de Deo per peccatum offensa. Quod profus est à veritate alienum; cùm odium illud sufficienter ad Deum referatur per sanctum affectum proximè explicatum; sicut & quilibet actus virtutis moralis, factus ex amore honestatis immutabilis, per amorem istum satis ad Deum refertur.

25 Decimam propositionem (& idem est de decima tertia: *Quisquis æternæ mercedis intuitu, &c.*) esse falsam, constabit ex dicendis lib. ... ubi demonstrabitur desiderium beatitudinis esse sanctum, nec esse sine debita relatione in Deum, etiamsi careat charitate distincta ab ea, quæ in desiderio illo includitur.

26 Quòdque damnata à Pio V. & Alexandro VIII. propositiones in vanum opponantur

unanimes SS. Patrum de relatione operum doctrinæ, præter dicta, vel sola hæc evincit Regula: Ubi damnata aliqua propositio æquivoca est, ambiguaque, ob multiplicem sensum, quo accipi potest, damnata est sensu in Ecclesia peregrino (quales sunt ii quos supra expressimus) non sensu in Ecclesia receptissimo: non igitur sensu quem adversarii prætendunt, utpote quem SS. Patres omnes, vel ferè omnes, in Ecclesia tradunt, atque cum ipsis meliores Theologi, etiam Cardinales & Episcopi, in conspectu Urbis & Orbis, non solum absque cujusquam reprehensione, sed sic etiam ut ex ipsis plerique præcipuis dignitatibus, etiam Cardinaliâ (ut Joannes Bona, & Henricus Norisius) & Episcopali (ut Lambertus le Drou) vel Apostolico Vicariatu (ut Martinus Steyaert) honorentur.

Et ista quidem observatio, solutioque, tam solida est, ut necesse non sit ei quidquam superaddere; ad superabundantem tamen demonstrationem soliditatis doctrinæ de operibus ad Deum propter se dilectum referendis, addo, quòd doctrina ista ad Tribunal Pontificium ab adversariis sæpius delata, & accusata, tanquam aurum in fornace Pontificii examinis probata, cum honore semper ex tot accusationum fluctibus emerferit, deque accusatoribus suis triumphaverit.

Et primò quidem in causa delati ad sanctum Officium libri P. Egidii Gabrielis, prout dixi Proleg. præced. Cùm enim liber ille iustus fuisset corrigi, deputato ad correctionem tunc Reverendissimo, postea Eminentissimo Patre de Lauræa, voluit Reverendissimus Corrector ut propositioni isti (ei libro insertæ) *Omnis amor in hoc statu, secluso Salvatore, est malus*, adderetur regulariter, vel *uplurimum*. Cùmque P. Gabrielis quereretur, an proscribere vellet fundamentalem Lovaniensem doctrinam, de omnibus actibus nostris in Deum benevolè dilectum referendis? (qualis dilectio sine gratia Salvatoris haberi non potest.) *Minimè verò*, respondit Lauræa: *etenim hæc sententia, me iudice, probabilis est, relinquimusque incertum quidquid de illa dicit. Falsumque est ex ea sequi vexatam tuam propositionem. Nam qui non refert in Deum actum, cateroquin bonum, peccat quidem quatenus præcisè non refert; non tamen quatenus exercet ralem actum (ecce ipsissima solutio nostra): adeoque defectus relationis non vitiat ipsum actum. Quare defectu istius præcisè relationis vocari non potest malus. Aliter verò sentiens, Bajanus est. Ecce ergo sensum damnatæ propositionis nona & decimæ tertiæ.*

2º. In legatione Deputatorum Academia Lovanienfis ad Innocentium XI. anni 1677, cùm Deputati Doctores eidem sanctissimo Domino examinandum obtulissent hunc articulum: *Omne opus, ne plenè bonum sit, & ne venialiter quidem in eo delinquatur, debet ex tali charitate (generatim accepta pro casta Dei propter se dilectione, prout ipsimet expresserant) procedere, ac per ipsam referri in Do-*

minum Deum. Post biennii examen, articulus ille, cum aliis (quos iidem Deputati examinandos obtulerant) ab omni censura immunis evasit, tamen iteratò ad incudem revocatus, ita postulantibus Lovaniensium æmulis, qui unum saltem Lovaniensium articulorum damnari cupiebant, eo tempore, quo 65. articuli laxioris doctrinæ proscribentur. Ille tamen est articulus, cujus proscriptionem præ cæteris iidem æmuli urserunt. Circa quem cum Eminentissimi quidam scrupulum aliquem haberent, ad eum eximendum Deputati libellum obtulerunt tenoris sequentis.

Eminentissimi ac Reverendissimi Domini,

- S** Theologia Doctores, à Theologica Facultate Lovaniensi ad Apostolicam Sedem Deputati, intelligunt, circa hunc sum articulum: Omne opus ut plene bonum sit, &c. Eminentius vestris enasci dubium, an illa censeat opera, que per charitatem non referuntur in Deum, nunquam esse bona moraliter, seu, ut loquitur S. Augustinus, ex officio bona? Quare præfati Doctores reverenter respondent, istum sensum esse à se penitus alienum. Etenim omnino profitentur, se sentire ac docere juxta sensum quem S. Augustinus tradit in l. de patientia c. 26. & 27. In penultimo capite Enchiridii. In tertio cap. lib. 4. contra Julianum, ac in aliis locis.
- 30 Testati sunt Qualificatores sibi satisfactum, ficque (sublatò dubio circa eum excitato) articulus post iteratum illud examen cum gloria evasit incolumis. Enimverò constat quòd in Decreto Innocentii XI. de die 4. Martii 1679. quo sexaginta quinque propositiones damnatæ fuerunt, nullus ex Lovaniensium articulis, ad examen oblatis, damnatus fuerit; Eximioque viro Francisco Vianæ 21. Novembris 1682. R. P. Josephus Sabatini, Bibliothecæ Angelicæ Præfectus, Ordinis S. Augustini, Romæ scripsit: *Illud pro certo affirmare possum, me quoque audivisse, non solum ab Illustrissimo D. Assessore S. Officii, sed etiam ab Eminentissimis Riccio, Casanate, ac de Laurea, tam censuram, quam articulos vestre doctrinæ, Congregationi S. Officii oblatos fuisse, necnon à Theologis pro tali negotio deputatis ab omni censura immunos esse declaratos.*
- 31 Consideret ergo cordatus Lector circumstantias sequentes (quas bene ponderat Steyartius in Assert. Censur. Lovan.) *Academia Catholica, nec fortè... inter minimas, aut mediocres Catholici Orbis, ab æmulis suis traducta, à Rege suo, Archiepiscopo, & Provincia Ordinibus commendata, recurrit ad Sedem Apostolicam, ut ei doctrinam exponat suam. Ultrò proficitur iis in punctis quid doceat, in quibus præ cæteris accusatur. Dicit hanc suam esse doctrinam. Hanc se à Majoribus accepisse. Hanc porrò se posteris transmissuram, nisi Ecclesia Romana aliter videretur. Paratam se præbet ea respicere omnia, qua S. Sedes sibi ostenderit displicere. His obtinet ut plusquam toto biennio, nec vice simplice, tota*

sua doctrina examine severissimo discutatur. Interea non desunt sibi potentes adversarii, sed omnes nervos intendunt, ut saltem aliquod è dogmatibus istis proscribatur. Interim proscribitur nihil, sed e contra ex adversariorum doctrinis damnantur non pauca. Sic dimittuntur istius Academia Deputati, benignissimè in omnibus, & ad invidiam à Pontifice excepti. Postivam tamen doctrinæ suæ approbationem non reportant, quam in controversis istis dare non solet Ecclesia Romana, conscia sibi ponderis quod habet approbatio sua. Profecto si adhuc error est (error nimirum damnabilis) in his qua Ecclesia Romana, sic rogata ab Academicis istis, sic instigata ab adversariis, tanto spatio, tantoque rigore discussit, liceat mihi dicere Apostolica Sedi, quod olim alius Deo dixit: Domine, si error est, à te decepti sumus. Et quò tandem, quoque modo recurret Catholica Universitas, ut securitatem querat doctrinæ suæ; nisi modo isto tam supplici ad Petrum, ad quem recurrit olim Paulus, ne in vacuum curreret, aut cucurrisset? Non igitur simpliciter evasit censura nostra, aut reliqua doctrina, quam S. Sedi exposuimus, & tam ficti humilitate subjectimus. Evasit tunc, cum evadere nequaquam potuisset, si quid in ea Ecclesia displicuisset. Hactenus Steyartius.

3° Eadem doctrina anno 1690. rursus Alexandro VIII. oblata fuit. Nam uti disertè testatur Steyartius notà primà in propositiones ab Alexandro VIII. proscriptas, oblatas est articulus iste: *Spes charitate destituta virtutis Theologicæ rationem amittit*: Sed nec iste censura notatus fuit, utpote doctrinam D. Thomæ evidenter continens.

4° Iterum anno 1697. delata fuit ad S. officium. Thesis perillustis D. Denys in qua licet propositio ista contineretur: *Condemnat lex aterna quidquid ex cupiditate fit, & consequenter quidquid non ex Dei dilectione: quidquid enim fit, aut charitate fit, aut cupiditate*: nullam tamen ea in Thesi doctrinam reprehensione dignam se reperisse Eminentissimi Cardinales, Congregationis S. Officii, Illustrissimo D. Nuntio Apostolico Colonienfi rescripserunt, uti vidimus Prolegomeno 6. c. 9.

Maneat ergo certum, & indubitatum, quòd doctrinam (de qua nunc quæstio est) in Bajo damnatam Ecclesia non censeat. Neque enim Romanæ Ecclesiæ non esse silere, dum ad tribunal ipsius toties proscribenda deferretur doctrina, jam antè à summis Pontificibus damnata.

At (inquit artium Bajanarum Author) Alexander VIII. condemnavit hanc propositionem: *Reverà peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, sine ullo ad Deum offensæ respectu.* Ergo propositionem contradictoriam definivit, Non peccat qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, sine ullo ad Deum offensum respectu.

At (inquam ego) argumentum istud omni ex latere vacillat. 1° Propter dicta n. 23. & 24. 2° Quia nec assumptum illius verum est

est omni sensu (uti ex præmissis est manifestum) nec consequentia est bona, nisi propositio, de qua in antecedente, damnata sit ut non habens sensum verum. Sic autem damnatam esse ostendi non potest ex Alexandrino Decreto; utpote quo damnantur quidem propositiones triginta & una, sed ut temerarie, scandalosæ, malè sonantes, injuriosæ, hæresi proximæ, hæresim sapientes, erroneæ, schismatica, & hæreticæ respectivè, non determinando quæ ex censuris istis in quamlibet propositionem cadat. Aliquæ proinde solum damnantur, tamquam malè sonantes; ad quam damnationem sufficit, quòd licèt damnata propositio sensum habeat verum, habeat tamen & falsum, in quo periculum est ne à plerisque accipiatur, ut videre licet in hac propositione: *Maria est Christipara*, tempore grassantis Nestorianismi damnatâ, velut tunc scandalosâ, ob periculum ne acciperetur sensu Nestorii; non ideò tamen contradictoria definita fuit, velut ad fidem pertinens: *Maria non est Christipara*. Et idem est de hac propositione, olim à Felice III. proscriptâ: *Unus è Trinitate est passus*: quam Joannes II. & Agapetus, Pontifices, & quinta Synodus, ut Catholicam probavere. Quod certissimè non fecissent, si à Felice III. damnata fuisset ut omni sensu falsa. Vide dictâ Prolegomeno præcedenti cap. 2. observat. 5.

36 Si quis contendat, nullum unquam ita desipuisse, ut damnatam illam propositionem, reverà peccat, &c. eo sensu falso teneret, quem suprâ damnatum diximus: ita ut existimaret, odium peccati, ob ejus turpitudinem, sine respectu ad Deum, in se esse peccatum. Respondeo ex dictis in fine Prolegomeni præcedentis, Bajum sic existimasse, sicut & Assertores propositionis decimæ & decimæ quintæ inter Alexandrinas. Legantur, & apparebit ipsos negasse rectitudinem intentionis, quâ quis detestatur malum, merè ut caelestem obtineat gloriam; negasse quoque attentionem ex gehennæ metu conceptam, sine dilectione Dei propter se, esse bonum metum.

S. I I.

Refellitur Censura secunda propositionis.

37 Secundam propositionem Sabranus in Artibus Bajanis pag. 16. hæreticam vocare non erubescit, dicens, quòd Theologia Sanctorum Author hæreses Bajo incognitas superaddidit, dum veri nominis charitatem, imperfectam utique, & generatim acceptam pro dilectione Dei propter se (neque enim perfectam & justificantem requirit) docet necessariam absolute esse ad justificationem per Sacramenta. Itane, secundum Socios Anglo-Leodienses (Artium illarum Autores) hæretica est illa doctrina? Videte boni Patres, ne incidatis in Scyllam, cupientes vitare Charybdim. Videre

(inquam) an ipso facto non incidatis in excommunicationem Sedi Apostolicæ reservatam; quandoquidem Alexander VII. Maii 1665. sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, S. Sedi reservatæ, prohibuit, ne quis alicujus Theologicæ censuræ, alteriusve injuriæ, aut contumeliæ notâ inurere sententiam audeat, asserentem divinæ dilectionis necessitatem ad justificationem per Pœnitentiæ Sacramentum. Ubi ergo vestra erga Christi Vicarium obedientia, à vobis tantoperè deprædicata? utinam & tantoperè practicata! Ubi veneratio vestra erga SS. Patres passim omnes, erga sapientissimos Cardinales, erga sanctissimos Episcopos, ipsorumque Mandata, Ritualia, Catechismos, Instructiones Pastorales, Decreta Synodalia, &c. quorum omnium testimonium pro illa necessitate to. 3. exhibebit hæc Sanctorum Theologia? Videte, si nescitis, Institutionem Moguntinam, ex Synodi Decreto editam anno 1549. Catechismum Frederici à Nausea Episcopi Viennensis l. 3. c. 47. Rituale Carnotense anni 1581. Atrebatense, & Engolismense ejusdem anni, Viennense in Delphinatu anni 1584. Mandatum Illustrissimi D. Jacobi Boonen, Archiepiscopi Mechliniensis, de 26. Martii 1637. Synodum Namurcensem anni 1659. Synodum Senonensem anni 1645. & 1658. Catechismum Ecclesiæ Senonensis anni 1669. Rituale provinciæ Remensis anni 1676. Catechismos Ecclesiarum Rupellensis & Lucionensis p. 6. a. 6. Lect. 8. necnon Ecclesiæ Tornacensis ejusdem anni. Institutionem Pastoralem Illustrissimi D. Guidonis de Seve Episcopi Atrebatensis. Instructionem quoque Pastoralem Illustrissimi D. Jacobi Nicolai Colbert Archiepiscopi Rothomagensis de die 20. Martii 1697. Videte (inquam) ista omnia, divinis in Litteris, & Sanctorum traditione fundatissima (uti Tomus tertius, Deo dante, demonstrabit) & vos ipsi estote Judices, an non sit insolens audacia, hæreticam asserere doctrinam, quam cum Spiritu sancto, & Patribus passim omnibus, tot & tanti Ecclesiæ Principes, atque cum ipsis tot Ecclesiæ, Theologicæ omnes, ab initio Scholasticæ ad usque Tridentinum, plures etiam Patres Theologicæ Tridentini, atque post ipsos alii Theologi præcipui nominis, longissimo tradunt agmine, prout idem Tomus tertius demonstrabit? Si post hæc audaciam illam vos ipsi non condemnetis, videte ne ipsi hæretici sîus. Ut enim D. Gregorius I. 9. Registri c. 30. *Multis sum fidelium, qui imperito zelo succendantur, & dum sæpè quosdam velut hæreticos insectantur, hæreses ipsi faciunt. Quia (ut bene Major in 3. dist. 37. q. 26.) non est minus hæresis, asserere aliquid esse de fide, quod nullatenus de fide est (uti de fide non est novella opinio, suprâ assertam negans divinæ dilectionis necessitatem) quam negare aliquid esse de fide, quod est de fide.*

§. III.

Tertia propositiois censura ostenditur esse temeraria.

40 **T**ertiam propositionem idem Sabranus ibidem pag. 15. damnati in Bajo erroris non sine temeritate magna arguit. Quod enim imperfecta Dei propter se dilectio, etiam super omnia, regulariter non iustificet ante susceptionem actualem Sacramenti, ex divina Scriptura probant sancti Patres, cumque ipsis tenent S. Thomas, Scotus, Cajetanus, Petrus Soto, Cardinalis Otho, Cardinalis Bellarminus, Cardinalis Pallavicinus, Jacobus Latomus, Albertus Pighius, Alphonfus Virvesius, Mathias Bredenbachius, Scholiasta Lovanienses, Tridentini Patres, Estius, Molanus, Sylvius, Morinus, Christianus Lupus, Franciscus Farvacques, Merbelius, Contensonus, Natalis Alexander, Leonardus Van Roy, & (ipso teste Theol. Moral. p. 2. tr. 3. c. 3. q. 7.) tota Schola Augustiniana, & Facultas Lovaniensis, & viri toto orbe clarissimi id ipsum palam docent, etiam Romæ, Sede Apostolica non contradicente. Ergone sancti Patres, torque eximii Theologi Bajani sunt? potestne hoc asseri absque temeritate, & absque prævaricatione Decreti, quo Innocentius X. I. die 2. Martii 1679. ut ab injurijs contentionibus Doctores seu Scholastici, aut alii quicumque imposteriorum se abstineant, & ut paci & charitati consulatur, in virtute sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in libris imprimendis, ac manuscriptis, quam in thesibus, disputationibus, ac prædicationibus, caveant ab omni censura, & nota, necnon à quibuscumque convicijs, contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc inde controvertuntur, donec à S. Sede recognita, super iisdem propositionibus iudicium proferatur.

41 Si dicas, super propositione, de qua nunc quæstio, iudicium à Pio V. esse prolarum, dum hæc damnavit propositiones: *Charitas perfecta, & sincera, quæ est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, tam in Catechumenis, quam in penitentibus, potest esse sine remissione peccatorum. Charitas illa, quæ est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum. Catechumenus iuste, recte & sancte vivit, & mandata Dei observat, ac legem implet per charitatem, ante obtentam remissionem peccatorum. Homo existens in peccato mortali, sive in reatu æternæ damnationis, potest habere veram charitatem, & charitas, etiam perfecta, potest consistere cum reatu æternæ damnationis. Per contritionem, etiam cum charitate perfecta, & cum voto suscipiendi Sacramentum conjunctam, non remittitur crimen extra casum necessitatis, aut Martyrii, sine actuali susceptione Sacramenti.*

42 Contrà est, quod propositiones istæ damnatæ non sint, intellectæ de charitate imperfecta, & generatim accepta; sed intellectæ

de charitate perfecta (prout ipsamet exprimunt) vel specialiter accepta pro charitate propria iustorum, uti demonstravimus Prolegomeno 6. c. 10. per totum. Non dari verò Dei propter se dilectionem, etiam super omnia, quæ non sit charitas perfecta, vel propria iustorum, hoc est de quo Idius V. ne verbum quidem dixit. Certo ergo certius, super propositione de qua agimus, iudicium non protulit (quidquid interim Bajus de ea senserit, vel non senserit: neque enim ad ipsius solius mentem respiciendum est; cum ipsum Pii V. Bulla non nominet, nec singulariter dicat, in sensu ab Assertore, sed ab Assertoribus intento); sed super charitate perfecta & iustificante, circa quam Assertores tam crasse erraverunt, ut velent charitatem perfectam & iustificantem in hominibus reperiri separatim à remissione peccatorum: hoc est enim quod partim expresserunt in propositionibus objectis, partim in 43. quæ asserunt, quod *in hominibus penitentibus, ante Sacramentum absolutiois, & in Catechumenis ante Baptismum, est vera iustificatio* (nota bene) *separata tamen à remissione peccatorum.* Cum iste error sit, error (inquam) crassissimus, quem Pius V. confixit; ibi sistendum; nec censura, ausu temerario in doctrinam sanctorum Patrum, totque Ecclesiarum, tot etiam Cardinalium, Episcoporum, & probatissimorum Theologorum, obtorto collo est detorquenda. Neque enim hoc absque summorum Pontificum injuria, hæreticorumque scandalo, & Bullarum Pontificiarum abusu fieri potest, uti laudato Prolegomeno 6. demonstratum est.

§. IV.

Idem ostenditur de censura propositionis quarta.

44 **P**ropositionem quartam, hanc scilicet: *Pec- cari lethalis affectus solâ charitate, saltem inchoatâ, excluditur & consumitur.* purè Lutheranam dicere non veretur Author libelli, cui titulus: *Difficultates propositæ Illustrissimo D. Archiepiscopo Rothomagensi,* contra Theologiam dogmaticam & moralem P. Alexandri. Eandemque propositionem velut Lutheranam repræsentat Ardekinus Theol. tripart. to. 2. p. 2. tr. 1. c. 3. q. 1. §. 2. de ipsâ dicens: *Docem nonnulli, metum gehennæ, absque Dei propter se dilectione, non posse animum cohibere à pravo affectu. . . sic sentit Lutherus in disp. Lypsic. &c.* Sed contrà: ergone Luthero associare, & velut Lutheranos, doctrinamque purè Lutheranam tradentes, depingere licet quotquot ita sentiunt? Ergone Lutherani sancti Patres, Ambrosius, Augustinus, Prosper, Gregorius Magnus, Isidorus, Anselmus, Bernardus, Aquinas, Bonaventura, Laurentius, Justinianus, &c. à quibus ea traditur doctrina, uti constabit ex ipsorum testimonijs to. 3. proferendis? Ergone Lutherani veteres Doctores, ac Theologi passim omnes, sanctis Doctoribus hac in re concinentes, uti videbitur ibidem? Hoc nimi-

rūm asserere, non solum est plectenda temeritas, sed & inobedientia erga Decretum Alexandri VII. n. 37. laudatum, & Innocentii XI. laudatum n. 40. Unde Natalis Alexander in Paralipomen. moral. pag. 49. & seqq. *Temerariam* (inquit) *imperitiam suam prodit Anonymus Declamator in libello cui titulus est: Scrupuli propositi Illustrissimo D. Archiepiscopo Rothomagensi, &c. cum hanc propositionem Lutheranam dicere non veretur: „Peccati lethalis affectus solā charitate, saltem inchoatā, excluditur & consumitur. „Et infra, post copiosam censurā temerariæ refutationem: Qui hanc (inquit) propositionem Lutheranam vocat... imperitus est, temerarius, excommunicatione Sedi Apostolica reservata ligatus.* Illustrissimus quoque D. Archiepiscopus Rothomagensis, Jacobus Colbert, in Epist. Pastoralis supra relata, eandem censuram refellens: *Contraria* (inquit) *Sociorum utique doctrina incognita fuit ante seculum novissimum* (utique decimum seculum) *in quo initio proposita fuit ut probabilis. Et ecce ab Authore libelli, vix comprehensibili cecitate proponitur velut sola Catholica. Dicit enim quod quisquis inchoatum amorem exigit, ad eliminandum ē corde hominis affectum omnem peccati, puram doceat doctrinam Lutheri. . . sic pro fidei articulo proponitur error oppositus veritati, quam constanter tradit Scriptura Traditioque. . . Jesuitarum Superiores conquerruntur eam respici velut suæ Societatis doctrinam, certioresque nos fecerunt, quod eam absolute damnant, adherentque principis omnibus supra exhibitis, quibus doctrina continetur, quam omnes sectari volumus in hac Diœcesi. Inter quæ principia duo sunt ista: Quisquis amorem Dei inchoatum necessarium asserit ad excludendum peccati affectum, alienissimus est à sustinenda pura Lutheri doctrina. Confiteor, quod sine aliquo Dei amore nulla sit conversio, quodque peccator esse nequeat satis dispositus ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ, nisi diligere incipiat Deum, tamquam fontem omnis justitiæ. Ecce quomodo Socii Socios incondideratis censuris suis traducunt ut Lutheranos.*

S. V.

Idem denique ostenditur de censura propositionis quinta.

45 **P**renatus Ludovicus de Sabran, ex Anglicana Societate, in Conclusionibus Theologicis de Sacramentis, die 22. Novembris 1700. in Seminario Leodiensi defensis, *Conclus. 33.* de quinta propositione sic censet: *Regula illa in novella Theologia Sanctorum tradita, Consuetudinarios non esse absolvendos, quamvis verisimile est ad eadem peccata rediuros. . . ad Novatianum malè accedit errorem.*

46 **O** censuram censurā dignam! Ergone ad Novatianum errorem malè accedit S. Carolus Borromeus, dum in Instruct. Pastor. p. 2. c. 15. sic habet: *Absolvere eos non possunt Confessores. . . qui quamvis asserant, peccatum se velle deserre, tamen unā dicunt videri sibi non esse commercium illius relicuros, nisi ea velim reme-*

Tom. I.

dia opponere, sine quibus Confessarius judicat ad vomitum rediuros? Dumque addit: Differatur adhuc absolutio (sic habet textus Italicus S. Caroli, in Actis Ecclesiæ Mediolanensis), *donec videatur aliqua emendatio illis, qui quantumvis dicant, & promittant relinquere peccata, nihilominus Confessarius judicat probabiliter illos peccata non relicuros? Ex hoc genere esse solent plerique adolescentes, qui in otio vitam agunt, qui luxui dediti, crapulam & amores inhonestos sequuntur, verba obscena proferunt, murmurant, in odiis ac detractionibus versantur quotidie, &c. Ex quibus verbis triginta celeberrimi Doctores Parisienses, ab insigni Galliæ Antistite consulti, circa absolutionem eorum qui sunt in consuetudine alicujus peccati mortalis, responderunt: secundum regulam S. Caroli Borromei, differendam esse absolutionem, donec aliqua correctio appareat in pœnitentibus quos verisimile est ad eadem peccata rediuros, quidquid contrā asserunt, cujusmodi sunt præsertim juvenes, otio ut plurimum dediti, qui majorem vite suæ partem insunt in ludis, conversationibus, ebrietatibus, impudiciis, blasphemis, detractores, turpiliquo additi, innumerisque id genus vitiiis, &c.*

De istis sancti Caroli Instructionibus Innocentius XII. anno 1700. per suum Romæ Vicarium Eminentissimum D. Carpegna S. R. E. Cardinalem in Epistola Pastoralis ad omnes Confessarios Urbis Romæ, totiusque districtus ipsius conscriptâ, novæque earumdem Instructionum editioni, Romanis Typis factæ præfixâ, sic loquitur: *Vos itaque Sanctissimus Pater hortatur, ut legatis relegatisque leges tam sanctas, instructionesque tam plenas celesti sapientiâ, atque ut eas præ manibus jugiter habeatis, velut auream regulam, quam sequendo, depravatos populorum habitus facile corrigetis. Istud est quod ipsius jussu vobis omnibus significamus. . . ut unusquisque vestrum. . . veram solidamque doctrinam sequatur, non in novellis, infundatissime opinionibus fundatam, sed in doctrina praxique sanctorum Patrum, quos celesti Deus clarificavit lumine, ad directionem plebis Christiana, &c. Pastorales itaque S. Caroli Instructiones Innocentius XII. fecit suas, velut in doctrina praxique SS. Patrum, adeoque in doctrina praxique Ecclesiæ fundatas. Et post hæc audet Sabranus propositionem istam quintam, ex Carolinis Instructionibus depromptam, maledico calamo depingere velut quæ ad Novatianum malè accedit errorem? gaudet (inquam) sic deprimere doctrinam, in doctrina praxique SS. Patrum (Judice sanctissimo Christi Vicario) fundatam? Sed istud solitum est artificium Novaturientium Casuistarum, ut suas tueantur novellas infundatasque opiniones, cujusmodi sunt damnatæ propositiones infamis Apologiæ Casuistarum, quas Sabranus sequitur; has utique: *Neesse non est quod Confessarius probabiliter judicet futurum, ut pœnitens se à peccatis absteat; sed satis est quod pœnitenti hic & nunc non deesse generale emendationis propositum, tametsi ab eo citò sit recessu-**

X 2

rus. Quod Jansenistarum sententia, negans absolventium penitentem, quem non credit, nec probabiliter judicat execurum mutande in melius vite propositum, certa ad desperationem est via. Adeoque quod debet penitentem Sacerdos absolvere, etiamsi in crimina relapsurum sentiat: imò etiamsi de se penitens iudicet fore, ut in eadem peccata recidat imposterum, dummodo peccatum ipsi displiceat Confessionis tempore. Quas Illustrissimus D. Ludovicus Henricus de Gondrin, Archiepiscopus Senonensis anno 1657. proscripsit, ut periculosas, ad fovendam pecca-

ti libidinem excogitatas, Sacramento ac virtuti Penitentia injurias. Annas de Levi de Vantadour, Archiepiscopus Bituricensis, tamquam periculosas, absurdas, scandalosus, temerarias. Alii complures Archiepiscopi & Episcopi Gallicanæ Ecclesiæ, tamquam crudeliter molliem præferentes, tamquam inducentes ad dandam nimis temerè absolutionem, tamquam christiane de Penitentia doctrine labefactivas, &c. Et ideo Apologiam illam prorsus condemnarunt, sicut & Alexander VII. condemnavit. Sed de his plura to. 3. ubi de Penitentia Sacramento.

